

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/123/2024
Identifikačné číslo spisu: 6123327219
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6123327219.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne neziskovej organizácie Pokoj v duši n.o., Považská Bystrica, Kuzmányho 903/3, IČO: 45 732 264, zastúpenej spoločnosťou ARIES LEGAL s.r.o., Bratislava, Skalná 7622/9, IČO: 54 726 417, proti žalovanej obci Horná Mariková, Horná Mariková 357, IČO: 00 317 276, zastúpenej spoločnosťou LEGAL POINT s.r.o., Považská Bystrica, Nemocničná 979, IČO: 47 253 495, o zaplatenie 3.741,24 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 81C/22/2023, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/21/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/21/2024 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 19. októbra 2023 sp. zn. 81C/22/2023 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Trenčín z 5. augusta 2024 č. k. 81C/22/2023-174.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 19. októbra 2023 č. k. 81C/22/2023-102 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť jej 3.741,24 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 3.741,24 eura od 01.03.2023 do zaplatenia a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 40 eur. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.

1.1. Žalobkyňa svoj nárok odvíja od toho, že je neziskovou organizáciou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Žalovaná ako obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk (ďalej aj iba „finančný príspevok“, alebo „FPP“). Žalobkyňa požiadala žalovanú obec o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku na zabezpečenie poskytovania sociálnej služby pre klientov žalobkyne v súlade s ustanovením § 8 ods. 1 zákona o sociálnych službách, ktorí klienti, keďže sú odkázaní na sociálnu službu rovnako žiadali o poskytnutie finančného príspevku prostredníctvom žalobkyne, pričom potreba poskytnutia sociálnej služby bola riadne preukázaná

právoplatným rozhodnutím o odkázanosti na sociálnu službu a posudkom o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý bol podkladom na vydanie tohto rozhodnutia v súlade s ustanovením § 8 ods. 2 zákona o sociálnych službách. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 6 ods. 1, §8 ods. 1, 2, 4, 6, 10, §72 ods. 1, §74, § 75 ods. 1 písm. a/ bod 2, ods. 5, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 17, § 77 ods. 1, 2, § 78 ods. 1, 2, 3, §80 písm. a), b) a c), § 110a ods. 13 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách (ďalej len ZSS“) a dospel k záveru, že žalobu je potrebné v celom rozsahu zamietnuť. Je zrejmé, že p. Š. V. od 11.12.2017 boli poskytované sociálne služby v zariadení pre seniorov žalobkyne, avšak bez finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby zo strany žalovanej obce. Od 01.01.2022 vstúpila do účinnosti zmena ZSS (§ 110a ods.13 cit. zákona), ktorá vzhľadom na problémy interpretačnej a aplikačnej praxe explicitne ustanovuje právnu možnosť pre odkázanú fyzickú osobu, ktorej sa už poskytuje sociálna služba neverejným poskytovateľom, avšak bez finančnej podpory z verejných prostriedkov podľa tohto zákona, t. j. bez finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, kedykoľvek aj počas poskytovania tejto sociálnej služby neverejným poskytovateľom, prejavíť svoj záujem o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby novo už s finančnou podporou jej poskytovania z verejných prostriedkov. Základnou podmienkou, na ktorú sa viaže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, je písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby uzatvorená medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby (§ 75 ods. 14 ZSS). Keďže bolo nesporne preukázané, že medzi žalovanou obcou a žalobkyňou ako neverejným poskytovateľom sociálnej služby nebola uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalovaná povinnosť. Povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vzniká najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, k uzatvoreniu ktorej dôjde po splnení zákonných podmienok, a až v prípade, ak to dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Ako správne uviedla žalovaná, bez zmluvy nevznikol záväzkový vzťah medzi žalovanou obcou a žalobkyňou ako poskytovateľom sociálnej služby, neexistuje teda povinnosť obce plniť. Súd sa preto už ďalej nezaoberal námietkami ohľadom výšky finančného príspevku. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že z vyjadrení žalovanej je zrejmé, že nárok žalobkyne za splnenia zákonných podmienok nespochybňuje. K úspešnému zavŕšeniu kontraktačného procesu medzi stranami sporu však nedošlo z dôvodu ich rozdielných názorov ohľadom výšky žalobkyňou požadovaného nároku (príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby). Súd mal za to, že pokiaľ je žalobkyňa presvedčená ohľadom dôvodnosti výšky svojho nároku a žalovaná napriek tomu odmieta uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu, mala sa domáhať svojho nároku inou formou žaloby. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/21/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyňi v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí dôvodil, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky podstatné skutočnosti, ktoré vyplynuli ako z predložených dôkazov, tak i z prednesov právnych zástupcov na pojednávaní a vec posudzoval podľa správneho právneho predpisu, t. j. podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorého ustanovenia správne interpretoval. Z citovaných zákonných ustanovení jednoznačne vyplýva, že zákonná povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby nie je absolútne nepodmienená, nevyhnutnou podmienkou je okrem iných aj písomná zmluva o poskytovaní tohto finančného príspevku uzavretá medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Žalobca požiadal žalovanú obec o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, doručil obci zmluvu o poskytovaní sociálnej služby p. V., avšak v konaní nepreukázal uzavretie písomnej zmluvy medzi ním a žalovanou obcou o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby. Keďže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vzniká podľa § 75 ods. 14 ZSS najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, záveru súdu prvej inštancie, že žalovanej obci

doposiaľ nevznikla žalobcom uplatnená povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, niet čo vytknúť.

2.2. Tento právny názor súdu prvej inštancie plne zodpovedá i súdnej praxi najvyšších súdnych autorít, ktorú je nevyhnuté pri rozhodovaní rešpektovať v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP, a to rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1KO/8/2020 zo dňa 08.09.2020. Pokiaľ mal odvolateľ za to, že súd prvej inštancie nezohľadnil pri svojom rozhodovaní rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5Cob 46/2017, ale svoje rozhodnutie podoprel judikatúrou (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 32Cob/9/2022 zo dňa 29.11.2022), z ktorej len selektívne vyberal zo znenia rozhodnutia vhodnú argumentáciu, odvolací súd uviedol, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky.

2.3. Odvolateľ tiež namietal, že súd prvej inštancie nesprávne právne ustálil, že nárok na poskytnutie príspevku vznikne iba v prípade, ak to dovoľí rozpočet obce, pričom navyše žalovaný ani netvrdil, že by poskytnutiu príspevku bránili rozpočtové alebo iné okolnosti, tieto okolnosti z dokazovania nevyplývajú a súd prvej inštancie tak porušil i právo žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd vo vzťahu k tejto odvolacej námietke uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia (ods. 46), sice cituje z dôvodovej správy (Všeobecná časť) k zákonu č. 484/2021 Z.z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a konštatuje, že len v prípade, ak to obci dovoľujú rozpočtové a iné okolnosti, môže poskytnúť fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby a súčasne aj uzatvoriť zmluvu o poskytnutí tohto finančného príspevku s neverejným poskytovateľom sociálnej služby, avšak z odôvodnenia napadnutého rozsudku jasne a zrozumiteľne vyplýva, že súd svoje zamietavé rozhodnutie nezaložil na konštatovaní, že by v konaní bolo zistené, že rozpočet žalovaného neumožňoval žalobcovi príspevok platiť, ale na nepreukázaní splnenia zákonnej podmienky pre vznik povinnosti plniť existencie písomnej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby medzi stranami sporu v zmysle § 75 ods. 14 ZSS, zo strany žalobcu (ods. 47 až 51 napadnutého rozsudku). Rovnako svoje rozhodnutie nezaložil na otázke zaradenia či nezaradenia odkázanej osoby do poradníka, či na určení a zverejnení podrobností vedenia toho poradníka. Ust. § 8 ods. 6 ZSS teda nebolo základom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej a odvolacia argumentácia žalobcu bola v tejto časti právne nepodstatná.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré odôvodnila dovolacími dôvodmi v zmysle § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, zároveň si uplatniac nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP argumentovala tým, že už v odvolaní uviedla niekoľko podstatných argumentov, ktorými odôvodňovala zmatečnosť, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť konania súdu prvej inštancie, na základe ktorého dospel súd prvej inštancie vo svojom rozsudku k nesprávnym právnym záverom. Súd prvej inštancie existenciu nároku posudzoval s poukazom na rozpočtové možnosti obce (žalovaného), ktoré však v konaní neboli zo strany žalovaného žiadnym spôsobom ani len tvrdené, nieto ešte preukázané schváleným rozpočtom obce žalovaného. Odvolací súd sa arbitrárne bez akéhokoľvek zdôvodnenia v napadnutom rozhodnutí nezaoberal námietkou žalobkyne v replike k vyjadreniu žalovaného zo dňa 11.02.2024, že súd mal vec posudzovať podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení. Bolo úlohou súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu na ním zistený skutkový stav, na základe (ne)vykonaných dôkazov aplikovať konkrétnu právnu normu (vrátane § 451 a nasl. OZ), a to bez toho, aby ho na túto skutočnosť vôbec musel žalobca upozorňovať. Ak teda súd prvej inštancie a odvolací súd na ním (nesprávne) zistený skutkový stav neaplikoval príslušnú právnu normu, čo je úlohou súdu, nie žalobcu, uvedená skutočnosť odôvodňuje nesprávne právne posúdenie veci, a teda odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, ktorý bol žalobcom uplatnený v lehote na podanie odvolania. Odvolací súd sa však bez akéhokoľvek legitímneho zdôvodnenia, arbitrárne odmietol týmto dovolacím dôvodom zaoberať, čím znemožnil žalobkyňi

realizovať jej procesné práva a došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) dovolateľka formulovala právnu otázku, či je pre vznik obligatórnej povinnosti obce a obligatórneho nároku žalobcu podľa § 75 ods. 1 písm. a) bod 2 ZSS (vrátane obligatórneho nároku neverejného poskytovateľa podľa § 75 ods. 2, ods. 5 ZSS) potrebné uzatvorenie písomnej zmluvy podľa § 75 ods. 14 ZSS, alebo sa ust. § 75 ods. 14 ZSS uplatní výlučne pri fakultatívnej povinnosti obce (VÚC) a fakultatívnom nároku neverejného poskytovateľa sociálnej služby v prípadoch podľa § 75 ods. 6, ods. 7 a ods. 8 ZSS? Podľa dovolateľky súd prvej inštancie a ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom neriešili výklad (gramatický, logický, súdny, odborný) predmetného ust. § 75 ZSS, ale výlučne z dikcie znenia § 75 ods. 14 ZSS dospeli k záveru, že pre účely splnenia zákonom uloženou obligatórnej povinnosti obce je potrebné uzatvorenie písomnej zmluvy, pričom žiadnym spôsobom nerozlíšili medzi jednotlivými povinnosťami, ktoré sú predmetným ust. § 75 ZSS uložené (obligatórne, fakultatívne) a komu sú tieto povinnosti uložené (obec, VÚC - štátne orgány). Pri gramatickom a logickom výklade predmetných ustanovení je potrebné zohľadniť rozdiel v oprávnenom subjekte, ktorému prináleží nárok na finančný príspevok, kde ust. § 75 ods. 1 ZSS tento nárok priznáva neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a ust. § 75 ods. 5 ZSS tento nárok priznáva neverejnemu poskytovateľovi vo všeobecnosti, keďže tohto bližšie neobmedzuje podmienkou, že „...neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk.“ Výklad odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí nemôže obstať, keďže poskytnutie finančného príspevku nemôže závisieť od domnejšej podmienky uzatvorenia zmluvy ako právneho úkonu, v ktorom by obec žiadnym spôsobom nemohla prejavovať vôľu, smerujúcu k vzniku povinností (porov. § 34 OZ) uloženou zákonom v súlade s Ústavou SR, a ani k základným podstatným náležitostiam zmluvy (subjekt - s kým vstúpi do zmluvného vzťahu resp. komu sa plní, výška - koľko sa plní, čas - kedy sa plní), ktoré všetky podmienky v prípade obligatórneho poskytnutia finančného príspevku sú určené zákonom. Uvedené iba preukazuje deklaratórnu povahu zmluvy pre účely domnejšej potreby jej uzatvorenia podľa § 75 ods. 1 a ods. 5 ZSS.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že navrhuje dovolanie žalobkyne odmietnuť, resp. zamietnuť, uplatniac si náhradu trov dovolacieho konania. V konaní nedošlo k žiadnej takej vade, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je neprípustné pre majetkový cenzus. Poukázala na to, že skutočne pred podaním žaloby žalobkyňa oslovila a zaslala žalovanej aj návrh zmluvy o poskytovaní finančného príspevku, preto ak samotná žalobkyňa zaslala žalovanej návrh zmluvy o poskytovaní finančného príspevku, logicky tak činila z dôvodu, že mala za to, že jej uzatvorenie je potrebné (ak by tomu tak nebolo, iste by druhej zmluvnej strane návrh zmluvy neposielala). Na druhej strane je potom pomerne zarážajúca jej následná argumentácia, že povinnosť poskytovať finančný príspevok je obci uložená zákonom a uzatvorenie zmluvy o poskytnutí finančného príspevku medzi žalobcom (ako neverejným poskytovateľom) a žalovaným (ako obcou) nie je potrebné. V prejednávanom prípade nejde o domnelé kumulatívne podmienky, ale o podmienky, ktoré zákon (konkrétne zákon č. 448/2008 Z. z.) explicitne upravuje a ktoré je teda nutné akceptovať.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. Keď sa odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou odvolateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základne právo na súdnu ochranu garantovanú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 402/08). Pokiaľ odvolací súd vôbec nepristúpi k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentami odvolateľa, tieto bez primeraného vysvetlenia ignoruje a neaplikuje relevantnú právnu úpravu, porušuje tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (por. II. ÚS 120/2020).

17. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájitelné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

18. V prejednávanom spore bolo podstatné vyriešiť právnu otázku zákonnej povinnosti obce poskytovať

finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby v zmysle príslušných ustanovení ZSS. Odvolací súd potvrdil ako vecne správny záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého nevyhnutnou podmienkou je okrem iných aj písomná zmluva o poskytovaní tohto finančného príspevku uzavretá medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Žalobkyňa v konaní nepreukázala uzavretie písomnej zmluvy medzi ňou a žalovanou obcou o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby a keďže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok vzniká podľa § 75 ods. 14 ZSS najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku, záveru súdu prvej inštancie, že žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalobkyňou uplatnená povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, niet podľa odvolacieho súdu čo vytknúť.

19. Po preskúmaní dôvodov napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd dospel k záveru, že toto rozhodnutie nespĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP a preto ho nemožno považovať za preskúmateľné. Samotný odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol podstatné odvolacie námietky žalobkyne, ktorá okrem iného namietala nasledovne: „Súd prvej inštancie v rozpore so ZSS podmienil zákonom uloženú povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi neexistujúcou podmienkou - „...uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby (§75 ods. 14 zákona o sociálnych službách)“ - na základe čoho dospel k nesprávnemu nezákonnému právnemu posúdeniu veci. Ust. § 75 ods. 1 ZSS ukladá obci nepodmienujúcu zákonnú povinnosť poskytovať finančný príspevok žalobcovi a v tomto ustanovení sa neuvádza žiadna podmienka, ktorá by podmieňovala túto zákonnú povinnosť obce. Opačným výkladom by bolo možné dospieť k záveru, že napriek existencii normy o uložení povinnosti obci, si obec môže svojvoľne zvoliť, či ju bude alebo nebude rešpektovať. Výkon štátnej správy, zverený obciam alebo VÚC, by podliehal nekontrolovateľnému, netransparentnému a svojvoľnému výkonu, pretože v rozpore s princípom právnej istoty by žalobca nevedel a nemohol sa domôcť splnenia zákonom vzniknutej povinnosti obce. Žalovaný je orgánom štátnej správy, ktorému sú zákonom uložené konkrétne povinnosti, ktorých sa svojou nečinnosťou, opomenutím, nezákonným postupom nemôže zbaviť a ich neplnenie nemôže byť na ujmu žalobcu. Poukázal opätovne na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5Cob/46/2017, ktorý explicitne uvádza, že účelom potreby uzavretia zmluvy nie je zavedenie možnosti obce vyhnúť sa plneniu zákonných povinností, ale len deklarovanie zmluvného vzťahu aj formálne, z dôvodu následného preukazovania vynaložených finančných prostriedkov z verejných zdrojov podľa osobitných predpisov. Nemožno sa stotožniť ani so záverom súdu prvej inštancie, týkajúcim sa výkladu rozsudku Krajského súdu v Trnave sp.zn. 32Cob/9/2022 zo dňa 29.11.2022, keď súd prvej inštancie selektívne vyberá zo znenia napadnutého rozhodnutia argumentáciu, ktorá sa mu nápadne hodí na dokreslenie ním prezentovaného nesprávneho právneho posúdenia veci, a navyše sám priznáva, že predmetné rozhodnutie vychádza z právnej úpravy účinnej do 31.12.2021. Ak by aj pripustil existenciu takejto podmienky vzniku nároku žalobcu, zákonodarca v prípade jej nesplnenia nesankcionuje žalobcu zánikom nároku, teda, ak nedôjde k uzavretiu zmluvy, žalovaný sa nemôže zbaviť svojej zákonnej povinnosti plniť. Súd prvej inštancie svojím procesným postupom odňal žalobcovi právo na spravodlivý súdny proces tým, že závažným spôsobom zasiahol do princípu právnej istoty žalobcu s poukazom na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. V tomto smere zdôraznil čl. 67 ods. 2 Ústavy SR v spojení s § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa ktorého základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Rovnako poukázal na § 4 ods. 3 písm. e) zákona č. 369/1990 Zb., ktorý výslovne ukladá obci plniť úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu - zákona o sociálnych službách. Súd prvej inštancie tieto ustanovenia ústavných zákonov a zákonov neaplikoval, nevysporiadal sa s nimi, ale arbitrárne, v rozpore s dikciou § 75 ods. 1 ZSS podmienil zákonom uloženú povinnosť obcí poskytovať príspevok neexistujúcou podmienkou.“

20. Dovolací súd má za to, že odvolací súd na tieto námietky žalobkyne, ktoré predostierala v priebehu celého konania, dostatočne nereagoval. Odvolací súd teda neposkytol dovolateľke náležitú a

zrozumiteľnú odpoveď na jej špecifickú odvolaciu argumentáciu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť pritom aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto nepreskúmateľné rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov; tak ako tomu bolo v prejednávacom prípade.

21. Dovolací súd konštatuje, že uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke väd konania namietaných dovolateľkou majú v danom prípade za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobkyne procesne prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a dovolateľka v ňom dôvodne namieta ňou uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie dovolateľky je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 2 v spojení s § 450 CSP).

23. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo v konkrétnostiach znamená tak z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako aj jeho dôvodnosti v zmysle § 432 rovnakého zákona).

24. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Povinnosťou súdu prvej inštancie bude znova rozhodnúť o žalobe žalobkyne, pričom sa dôsledne vysporiada so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi argumentmi sporových strán. Z hľadiska právneho posúdenia bude v zmysle čl. 2 ods. 2 a 3 CSP povinnosťou súdu prvej inštancie zohľadniť závery rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrené v rozhodnutiach zo dňa 17. februára 2026 sp. zn. 3Cdo/121/2024, zo dňa 03. marca 2026 sp. zn. 8Cdo/2/2025.

25. Dovolací súd zrušil nielen rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie, ale aj súvisiace uznesenie Okresného súdu Trenčín z 5. augusta 2024 č. k. 81C/22/2023-174 o určení výšky náhrady trov konania, ktoré izolovane existujúce (bez rozhodnutia vo veci samej a bez rozhodnutia o náhrade trov konania) neobstojí. Dovolací súd je totiž podľa § 439 písm. a) CSP viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý. Výrokom závislým od rozhodnutia o napadnutom výroku je taký výrok, ktorého obsah je viazaný na iný výrok s tým, že sám osebe neobstojí, pokiaľ by tento iný výrok odpadol alebo bol zmenený. O samotnej výške náhrady trov konania bude preto v posudzovanej veci znova rozhodnuté v ďalšom konaní, a to po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.